

Strona główna>Twoje prawa>Ofiary przestępstw>Prawa ofiar – w poszczególnych państwach

Prawa ofiar – w poszczególnych państwach

Chorwacja

Ofiarom przestępstw przysługuje szereg praw przed wszczęciem postępowania karnego. Szczególną ochroną otacza się dzieci i ofiary handlu ludźmi oraz przestępstw przeciwko wolności seksualnej.

Ofiarom przestępstw przysługują prawa do:

dostępu do usług wsparcia dla ofiar przestępstw;

skutecznej pomocy psychologicznej i innego rodzaju pomocy specjalistycznej oraz wsparcia ze strony organów, organizacji i instytucji pomagających ofiarom przestępstw, zgodnie z przepisami prawa;

ochrony przed zastraszaniem i odwetem;

ochrony godności podczas składania zeznań w charakterze ofiary;

bycia wysłuchanym bez zbędnej zwłoki po złożeniu zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa i do późniejszego przesłuchania w zakresie, który jest bezwzględnie konieczny do celów postępowania karnego;

obecności zaufanej osoby podczas każdej czynności, w której ofiara uczestniczy;

bycia poddawanych badaniom lekarskim w minimalnym zakresie i tylko wtedy, gdy są one absolutnie konieczne do celów postępowania karnego;

złożenia wniosku o ściganie lub wniesienia oskarżenia prywatnego zgodnie z kodeksem karnym (Kazenski zakonik), udziału w postępowaniu karnym w charakterze pokrzywdzonego, otrzymania informacji o odmowie przyjęcia zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa (art. 206 ust. 3 kodeksu karnego) i o postanowieniu prokuratora (*državni odvjetnik*) o odmowie wszczęcia postępowania, a także do wniesienia oskarżenia bez udziału prokuratora;

bycia informowanym przez prokuratora o czynnościach dokonanych na podstawie złożonego przez ofiarę zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa (art. 206a kodeksu karnego) i do wniesienia zażalenia do prokuratora wyższego rangą (*viši državni odvjetnik*) (art. 206b kodeksu karnego);

zwracania się o informacje na temat zwolnienia sprawcy z zakładu karnego lub aresztu, ucieczki lub przedterminowego zwolnienia sprawcy z zakładu karnego oraz na temat zastosowanych środków służących ochronie ofiary;

zwracania się o informacje na temat wydania prawomocnego orzeczenia w przedmiocie umorzenia postępowania karnego oraz otrzymywania takich informacji;

inne prawa przewidziane w przepisach.

Dodatkowo ofiary przestępstw przeciwko wolności seksualnej lub obyczajności i handlu ludźmi mają również prawo do:

konsultacji z doradcą prawnym (*savjetnik*) przed przesłuchaniem, opłaconych przez Skarb Państwa;

pełnomocnika opłaconego przez Skarb Państwa;

bycia przesłuchiwanymi na posterunku policji lub w biurze prokuratora (*državno odvjetništvo*) przez osobę tej samej płci oraz bycia przesłuchiwanymi przez tę samą osobę w przypadku kolejnego przesłuchania;

odmowy odpowiedzi na pytania dotyczące ich życia prywatnego, a niezwiązane z przedmiotowym przestępstwem;

wystąpienia z wnioskiem o przesłuchanie za pośrednictwem środków audiowizualnych (art. 292 kodeksu karnego);

ochrony danych osobowych;

wnioskowania o rozpoznanie sprawy na posiedzeniu niejawnym.

Dzieci będące ofiarami przestępstw mają wszystkie wskazane powyżej prawa, a także prawo do:

pełnomocnika opłaconego przez Skarb Państwa;

ochrony danych osobowych;

rozpoznania sprawy na posiedzeniu niejawnym.

Dziecko to osoba, która nie ukończyła 18. roku życia.

Dziecko będące świadkiem lub ofiarą przestępstwa przesłuchiwane jest przez sędziego prowadzącego sprawę na posiedzeniu, na którym odbywa się postępowanie dowodowe, zaś wezwanie do stawienia się przed sądem wysyła się do rodziców lub opiekunów dziecka.

Prywatny akt oskarżenia

W większości przypadków w chwili złożenia zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa prokurator rozpoczyna ściganie z urzędu.

W postępowaniu karnym prywatnoskargowym istnieje możliwość wniesienia do sądu prywatnego aktu oskarżenia. Prywatny akt oskarżenia należy wnieść w terminie trzech miesięcy od dnia, w którym uprawniona osoba fizyczna lub prawna powzięła informację o przestępstwie i sprawcy czynu.

Powództwo odszkodowawcze

Pokrzywdzony może wnieść w ramach postępowania karnego powództwo odszkodowawcze.

Ofiary przestępstwa są również uznawane za poszkodowanych i są uprawnione do wniesienia powództwa odszkodowawczego do sądu.

Roszczenie o odszkodowanie może obejmować:

odszkodowanie za szkodę materialną i zadośćuczynienie za szkodę niematerialną (ból, lęk);

zwrot przedmiotów osobistych – jeżeli poszkodowany może dowieść, że był ich pełnoprawnym właścicielem lub posiadaczem;

stwierdzenie nieważności określonych czynności, w przypadku gdy przestępstwo wynikało z czynności dotyczących nieruchomości (jeżeli oskarżony zmusił ofiarę do zawarcia umowy).

Powództwo odszkodowawcze można wytoczyć w postępowaniu karnym (powództwo adhezyjne) lub odrębnym postępowaniu cywilnym. W przypadku powództwa cywilnego wytoczonego w toku postępowania karnego warunkiem spełnienia żądań pozwu jest uznanie oskarżonego za winnego.

Warunek ten nie dotyczy powództwa wytoczonego w postępowaniu cywilnym.

Prawa pokrzywdzonych w toku postępowania przygotowawczego i postępowania karnego

Ofiara uczestnicząca w postępowaniu karnym w charakterze pokrzywdzonego ma prawo:

posługiwać się swoim językiem ojczystym, w tym językiem migowym, i żądać tłumaczenia ustnego, jeżeli nie posługuje się językiem chorwackim lub go nie rozumie, albo tłumaczenia języka migowego, jeżeli pokrzywdzony jest osobą niesłyszącą lub głuchoniewidomą;

wnieść powiązane powództwo odszkodowawcze i wnioski o udzielenie zabezpieczenia;

być reprezentowana przez pełnomocnika;
przedstawić fakty i dowody;
brać udział w posiedzeniu, na którym odbywa się postępowanie dowodowe;
brać udział w postępowaniu sądowym, postępowaniu dowodowym oraz wygłosić mowę końcową;
do dostępu do akt;
zwrócić się o przekazywanie przez prokuratora informacji na temat czynności dokonanych na podstawie złożonego przez nią zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa; wnieść zażalenie do prokuratora wyższego rangą;
wnieść środki odwoławcze;
dochodzić przywrócenia do stanu poprzedniego;
otrzymać zawiadomienie o wyniku postępowania karnego.

Zarówno przed wszczęciem postępowania karnego, jak i na każdym jego etapie prokuratura i sąd rozważają, w jakim stopniu oskarżony może wypłacić na rzecz pokrzywdzonego odszkodowanie/zadośćuczynienie za szkody wyrządzone przestępstwem. Informują również pokrzywdzonego o prawie do posługiwania się własnym językiem ojczystym, w tym, w przypadku osób niesłyszących i głuchoniewidomych, językiem migowym, jak również do pomocy tłumacza ustnego, jeżeli pokrzywdzony nie posługuje się językiem chorwackim lub go nie rozumie, albo tłumacza języka migowego, jeżeli pokrzywdzony jest osobą niesłyszącą lub głuchoniewidomą, o prawie do wniesienia powództwa cywilnego i złożenia wniosków o udzielenie zabezpieczenia, o prawie do przedstawienia faktów i dowodów, brania udziału w posiedzeniu i uczestniczenia w postępowaniu dowodowym oraz wygłoszenia mowy końcowej, o prawie do dostępu do akt oraz o prawie do zwrócenia się o przekazywanie przez prokuratora informacji na temat czynności dokonanych na podstawie złożonego przez pokrzywdzonego zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa i do wniesienia zażalenia do prokuratora wyższego rangą.

Prawo do kompensaty finansowej

Ustawa o finansowej kompensacie dla ofiar przestępstw (Zakon o novčanoj naknadi žrtvama kaznenih djela, dziennik urzędowy Republiki Chorwacji Narodne Novine – NN nr 80/08 i 27/11) wprowadza prawo do kompensaty finansowej dla ofiar przestępstw umyślnych z użyciem przemocy w Chorwacji lub dla ich krewnych na podstawie warunków określonych w ustawie.

Ustawa ta określa prawo do kompensaty finansowej dla ofiar przestępstw umyślnych z użyciem przemocy oraz określa warunki i sposób realizacji prawa do kompensaty, wskazuje organy wydające decyzje i uczestniczące w procesie decyzyjnym w tej dziedzinie oraz organy i procedury w sprawach transgranicznych.

Ofiary przestępstw umyślnych z użyciem przemocy mają prawo do kompensaty finansowej z budżetu państwa.

Policja, prokurator i sądy są zobowiązane do przekazywania informacji na temat prawa do kompensaty, przygotowania niezbędnych formularzy oraz do udzielania – na wniosek ofiar – ogólnych wskazówek i informacji dotyczących wypełnienia formularza oraz załączenia niezbędnych dokumentów na poparcie roszczenia.

Wnioski o kompensatę finansową należy wносить do Ministerstwa Sprawiedliwości na formularzu, który można pobrać ze strony Ministerstwa.

Formularz wniosku o kompensatę finansową dla ofiar przestępstw_hr (223 Kb)

Formularz należy złożyć w terminie sześciu miesięcy od dnia, w którym doszło do popełnienia przestępstwa. Jeżeli istnieją uzasadnione powody, dla których ofiara nie złożyła wniosku w terminie, należy go złożyć w terminie trzech miesięcy od dnia, w którym okoliczności uniemożliwiające złożenie wniosku przestały istnieć, przy czym najpóźniej w terminie trzech lat od dnia, w którym doszło do popełnienia przestępstwa.

Jeżeli ofiarą jest małoletni lub osoba, która została pozbawiona zdolności do czynności prawnych, a przedstawiciel ustawowy ofiary przestępstwa nie wniósł wniosku w terminie sześciu miesięcy od dnia, w którym popełniono przestępstwo, termin sześciu miesięcy zaczyna biec od dnia jej osiemnastych urodzin bądź od dnia, w którym wszczęto postępowanie karne po osiągnięciu przez nią pełnoletniości, bądź od dnia, w którym przywrócono jej pełną zdolność do czynności prawnych.

Uprawnienie do kompensaty finansowej ma zastosowanie do następujących przypadków:

ofiary przestępstw z użyciem przemocy, które są obywatelami Republiki Chorwacji, obywatelami państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub osobami mającymi stałe miejsce zamieszkania w Unii Europejskiej, w przypadku gdy do przestępstwa doszło na terytorium Chorwacji;

ofiary przestępstw, które poniosły ciężki uszczerbek na zdrowiu lub których stan zdrowia uległ pogorszeniu w wyniku przestępstwa, są uprawnione do kompensaty z tytułu kosztów leczenia, pod warunkiem że nie jest ono objęte obowiązkowym ubezpieczeniem zdrowotnym – do wysokości kwoty ubezpieczenia zdrowotnego w Republice Chorwacji – i kompensaty za utracone zarobki do wysokości 35 000 kun chorwackich;

osoby najbliższe zmarłej ofiary przestępstwa (małżonek lub partner, dziecko, rodzice, rodzice adopcyjni, dziecko przysposobione, ojczym lub macocha, pasierb, partner tej samej płci, dziadek i wnuk, jeżeli należą do tego samego gospodarstwa co ofiara) są uprawnione do kompensaty do wysokości 70 000 kun chorwackich za utratę ustawowego źródła utrzymania;

w razie śmierci ofiary przestępstwa osoba, która pokryła koszty pogrzebu, jest uprawniona do kompensaty do wysokości 5 000 kun;

jeżeli przestępstwo zostało zgłoszone policji i prokuratorowi bądź przez nich odnotowane w terminie sześciu miesięcy od dnia, w którym zostało popełnione, niezależnie od tego, czy sprawca czynu jest znany.

Przy ustalaniu kwoty kompensaty uwzględnia się zachowanie ofiary przestępstwa przed jego popełnieniem i po jego popełnieniu, przyczynienie się tej osoby do powstania szkody i zwiększenia jej rozmiarów, jak również to, czy dana osoba jest ofiarą bezpośrednią oraz czy i kiedy zgłosiła ona przestępstwo właściwym organom. Ponadto ocenia się współpracę ofiary przestępstwa z policją i właściwymi organami w postępowaniu mającym na celu pociągnięcie sprawcy do odpowiedzialności. Jednocześnie uwzględnia się, czy bezpośrednia ofiara przestępstwa przyczyniła się do powstania szkody lub do zwiększenia jej rozmiarów; w każdej z tych sytuacji kompensata, do której uprawniona jest ofiara przestępstwa, zostanie pomniejszona proporcjonalnie. Jeżeli ofiara przestępstwa jest zaangażowana w przestępczość zorganizowaną lub organizację przestępczą, odrzuca się wniosek o przyznanie kompensaty bądź pomniejsza się kwotę kompensaty. W przypadkach, w których pełna kompensata byłaby sprzeczna z zasadą sprawiedliwości, moralności i porządku publicznego wniosek o kompensatę może zostać odrzucony. Istnieje również możliwość pomniejszenia kwoty kompensaty.

Zawiadomienie o zwolnieniu sprawcy czynu

W przypadku gdy oskarżony zostaje skazany na karę pozbawienia wolności Służba Wsparcia Ofiar i Świadków (Służba za podršku žrtvama i svjedocima) w Ministerstwie Sprawiedliwości informuje ofiarę przestępstwa o dacie zwolnienia skazanego (zwolnienie bezwarunkowe i warunkowe przedterminowe zwolnienie).

Obowiązek ustawowy informowania ofiar przestępstw o zwolnieniu skazanego

Zgodnie z przepisami ustawy zmieniającej kodeks karny wykonawczy (Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o izvršenju kazne zatvora) Służba Wsparcia Ofiar i Świadków w Ministerstwie Sprawiedliwości ma obowiązek poinformować ofiarę przestępstwa, pokrzywdzonego lub jego rodzinę o zwolnieniu skazanego.

Ofiary przestępstwa zawiadamia się o zwolnieniu skazanego, gdy doszło do przestępstw przeciwko wolności oraz moralności seksualnej, życiu, zdrowiu lub przestępstw z użyciem przemocy.

Wskazaną powyżej informację przekazuje się ofierze przestępstwa, pokrzywdzonemu lub ich rodzinie, niezależnie od tego, czy skazany zostaje zwolniony bezwarunkowo czy warunkowo.

Ponadto w procesie podejmowania decyzji w sprawie zezwolenia skazanemu na opuszczenie zakładu karnego i powrotu do miejsca tymczasowego lub stałego zamieszkania zakłady karne mogą zwrócić się do Służby Wsparcia Ofiar i Świadków o przekazanie informacji na temat reakcji ofiary lub rodziny ofiary przestępstwa na możliwość powrotu. Służba Wsparcia Ofiar i Świadków sporządza – na podstawie rozmów z ofiarą przestępstwa – sprawozdania dla zakładu karnego.

Wsparcie dla świadków i ofiar przestępstw

Wsparcie dla ofiar przestępstw i świadków w Republice Chorwacji jest koordynowane przez Służbę Wsparcia Ofiar i Świadków (Służba za podršku žrtvama i svjedocima) w Ministerstwie Sprawiedliwości.

Ofiary i świadkowie mogą otrzymać wsparcie i informacje na temat swoich praw oraz odpowiednich procedur z Departamentu Wsparcia Ofiar i Świadków w danym sądzie.

Takie departamenty zostały utworzone w siedmiu sądach (*županijski sudovi*), mianowicie w Zagrzebiu, Zadarze, Osijeku, Vukowarze, Splicie, Sisaku i Rijeci. Departamenty zapewniają ofiarom przestępstw wsparcie emocjonalne, praktyczne informacje oraz informacje o ich prawach; wsparcie i informacje otrzymują również świadkowie oraz osoby towarzyszące ofiarom. Wsparcie jest również zapewniane przez stosowne departamenty właściwych sądów rejonowych i sądów ds. wykroczeń (*općinski i prekršajni sudovi*).

Ofiary mogą również otrzymać informacje o swoich prawach i dostępnych rodzajach pomocy, korzystając z **bezpłatnego numeru telefonu 116 006 Krajowego Centrum Pomocy Telefonicznej dla Ofiar Przestępstw i Wykroczeń** (zob. strona internetowa Krajowego Centrum Pomocy Telefonicznej).

Ministerstwo Sprawiedliwości również zapewnia wsparcie dla ofiar i świadków oraz przekazuje tym osobom informacje na temat ich praw. Zapytania w tej sprawie można przysyłać na adres: zrtve.i.svjedoci@pravosudje.hr lub zgłaszać je na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości:

<https://pravosudje.gov.hr/>

Wsparcie dla ofiar i świadków w sprawach transgranicznych

Służba Wsparcia Ofiar i Świadków w Ministerstwie Sprawiedliwości, która została utworzona w Ministerstwie Sprawiedliwości, zapewnia wsparcie ofiarom i świadkom, którzy zostali wezwani do stawienia się przed sądem w ramach międzynarodowej pomocy prawnej (w tym świadkom zbrodni wojennych) oraz przekazuje im informacje na ten temat.

Pisma zawierające informacje są przysyłane świadkom, którzy zostali wezwani do złożenia zeznań w sądzie Republiki Chorwacji, lub do chorwackich świadków, którzy zostali wezwani do stawienia się przed sądem zagranicznym.

Świadkom zbrodni wojennych zapewnia się ochronę fizyczną, o ile zachodzi taka potrzeba, oraz pomoc przeznaczoną na przygotowanie podróży i ich stawienia się przed właściwym organem sądowym (w przypadku świadków lub innych stron wezwanych na przesłuchanie w postępowaniu karnym w sprawie o popełnienie zbrodni wojennych do właściwych sądów w Republice Chorwacji lub poza Chorwacją, w sytuacji gdy wpłynął wniosek o międzynarodową pomoc prawną).

Aby uzyskać potrzebne informacje, należy kliknąć na poniższe linki:

1 - Moje prawa jako ofiary przestępstwa

2 - Złożenie zawiadomienia o przestępstwie oraz moje prawa w toku dochodzenia/śledztwa lub procesu

3 - Moje prawa po zakończeniu procesu

4 - Odszkodowanie

5 - Moje prawa do wsparcia i pomocy

Ostatnia aktualizacja: 27/03/2023

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej.

Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.